

Ιο

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 27-03-2020

Αριθ. Πρωτ: Γ/ΕΞ/2297/27-03-2020

Α Π Ο Φ Α Σ Η 06/2020

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνήλθε, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, σε τακτική συνεδρίαση στην έδρα της την Τρίτη 25.02.2020 και ώρα 10:00, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν ο Πρόεδρος της Αρχής, Κωνσταντίνος Μενουδάκος και τα τακτικά μέλη της Αρχής Σπυρίδων Βλαχόπουλος, Κωνσταντίνος Λαμπρινουδάκης, Ελένη Μαρτσούκου και Γρηγόριος Τσόλιας, αναπληρωματικό μέλος της Αρχής, ως εισηγητής, σε αντικατάσταση του τακτικού μέλους Χαράλαμπου Ανθόπουλου, ο οποίος αν και εκλήθη νομίμως δεν παρέστη, λόγω κωλύματος. Παρούσες, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ήταν η Χαρίκλεια Λάτσιου, νομικός ελεγκτής - δικηγόρος, ως βοηθός εισηγητή και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Με την από 23.07.2019 (και με αρ. πρωτ. ΑΠΔΠΧ Γ/ΕΙΣ/5141/23.07.2019) καταγγελία, όπως αυτή συμπληρώθηκε με την από 09.10.2019 (και με αρ. πρωτ. ΑΠΔΠΧ Γ/ΕΙΣ/6110/10.09.2019) αίτηση, ο Α καταγγέλλει ότι η ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία δεν ικανοποίησε το δικαίωμα διαγραφής σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν. Συγκεκριμένα, καταγγέλλει ότι η ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία δεν ικανοποίησε το από ... αίτημά του που αφορούσε στη διαγραφή από τα αρχεία της εταιρείας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του ιδίου και μελών της οικογενείας του, τα οποία συλλέχθηκαν από την ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία δυνάμει της από ... αίτησης ασφάλισης κατά το προσυμβατικό στάδιο σύναψης σχετικής ασφαλιστικής σύμβασης, την οποία, εν τέλει, λόγω των σχετικών όρων του ασφαλιστηρίου συμβολαίου δεν αποδέχθηκε και ουδέποτε υπέγραψε. Η Αρχή, κατά την εξέταση της καταγγελίας, κάλεσε

με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5141-1/10.09.2019 έγγραφο την AXA ασφαλιστική εταιρεία όπως υποβάλει εξηγήσεις επί των καταγγελλομένων και διευκρινίσει, ιδίως, τους λόγους για τους οποίους δεν ικανοποίησε το δικαίωμα διαγραφής που έχει υποβάλει ο Α με το από ... μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Σε απάντηση του ανωτέρω εγγράφου της Αρχής, η AXA ασφαλιστική εταιρεία με την από 27.09.2019 (υπ' αρ. πρωτ. ΑΠΔΠΧ Γ/ΕΙΣ/6546/30.09.2019) αίτησή της διευκρίνισε ότι ο καταγγέλλων υπέβαλε την ... αίτηση ασφάλισης υγείας του ιδίου, της συζύγου και των δύο ανήλικων τέκνων τους και την ... ο ίδιος και η σύζυγός του υποβλήθηκαν τόσο ατομικά όσο και για λογαριασμό των ανήλικων τέκνων του σε συγκεκριμένες ερωτήσεις από την εταιρεία Advance Medical Health Care Management Services S.A. (εκτελούσα την επεξεργασία), η οποία έχει συμβληθεί με την AXA ασφαλιστική εταιρεία για την εκτίμηση του ασφαλιστικού κινδύνου των προγραμμάτων υγείας μέσω συνέντευξης που πραγματοποιείται τηλεφωνικά και ηχογραφείται με τη συναίνεση του ενδιαφερόμενου υποψήφιου ασφαλισμένου. Σύμφωνα με την AXA ασφαλιστική εταιρεία, κατά τη διάρκεια της τηλεφωνικής συνέντευξης συλλέγονται προσωπικά δεδομένα και δη ειδικών κατηγοριών (δεδομένα υγείας), το υποκείμενο των δεδομένων ενημερώνεται για την επεξεργασία των δεδομένων και ζητείται ρητώς η συγκατάθεσή του. Συγκεκριμένα, ο ενδιαφερόμενος υποψήφιος ασφαλισμένος πριν την έναρξη της συνέντευξης ενημερώνεται, μεταξύ άλλων, για το σκοπό της συλλογής των προσωπικών δεδομένων, τους αποδέκτες των δεδομένων, το χρονικό διάστημα διατήρησής τους (ήτοι για μια 5ετία, και σε περίπτωση σύναψης συμβολαίου για ολόκληρο το χρονικό διάστημα ισχύος αυτού), καθώς και για τα δικαιώματά του, μεταξύ αυτών, και για το δικαίωμα διαγραφής. Η απάντηση του υποψήφιου ασφαλισμένου ηχογραφείται και σε περίπτωση άρνησης η κλήση τερματίζεται, χωρίς να συλλεγούν επιπλέον προσωπικά δεδομένα. Με τον τρόπο αυτό ικανοποιείται, κατά την AXA ασφαλιστική εταιρεία, η υποχρέωση λήψης συγκατάθεσης του υποκειμένου των δεδομένων, καθώς η ηχογράφηση αποτελεί έγγραφο με την αποδεικτική δύναμη που του προσδίδει ο νόμος (άρθρο 444 παρ. 1 γ ΚΠολΔ). Κατά την AXA ασφαλιστική εταιρεία, τόσο ο καταγγέλλων όσο και η σύζυγός του συναίνεσαν με τον ανωτέρω τρόπο στην επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων και ενημερώθηκαν – στην περίπτωση της αίτησης ασφάλισης που δεν εξελίσσεται σε ασφαλιστική σύμβαση – για τη διατήρησή τους για 5 έτη. Ακολούθως, λόγω των εξαιρέσεων που επιβλήθηκαν στις καλύψεις του προαναφερόμενου ασφαλιστικού προγράμματος, ο Α αρνήθηκε την ασφάλιση και με ηλεκτρονική επιστολή την ... ζήτησε τη διαγραφή των προσωπικών δεδομένων του ιδίου και της οικογένειάς του, τα οποία

είχαν συλλεγεί σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, κατά το προσυμβατικό στάδιο. Την ... η ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία απάντησε στο αίτημά του μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ενημερώνοντάς τον εκ νέου για την πολιτική τήρησης προσωπικών δεδομένων, τους σκοπούς επεξεργασίας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η αποφυγή και η καταπολέμηση της ασφαλιστικής απάτης, καθώς και τη διατήρηση των δεδομένων για μία 5ετία σε περίπτωση μη σύναψης ασφαλιστικής σύμβασης. Εν τέλει, στις ... η ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία απέστειλε, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, την ακόλουθη απάντηση στον Α: *«Σε συνέχεια της τηλεφωνικής μας επικοινωνίας σας επαναλαμβάνω και εγγράφως ότι σύμφωνα με την πολιτική της εταιρίας μας, τα προσωπικά δεδομένων των υποψηφίων προς ασφάλιση πελατών μας τηρούνται για πέντε (5) έτη από την ημερομηνία υποβολής της αίτησής τους προς ασφάλιση, για λόγους αποτροπής τυχόν ασφαλιστικής απάτης. Την εν λόγω ενημέρωση έχετε ήδη λάβει και έχετε συναινέσει προφορικά στη σχετική επεξεργασία των προσωπικών σας δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση και προκειμένου να ικανοποιήσουμε το αίτημά σας, σας γνωρίζουμε ότι θα προβούμε στην ανωνυμοποίηση της αίτησής σας, στην απάλειψη δηλαδή κάθε προσωπικού δεδομένου που αναγράφεται σε αυτή»*. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της ΑΧΑ ασφαλιστικής εταιρείας, η διατήρηση των δεδομένων του καταγγέλλοντος ήταν απαραίτητη, κατά το άρθρο 17 παρ. 1 στοιχ. α' του ΓΚΠΔ, για την ικανοποίηση του σκοπού της *«αποφυγής και καταπολέμησης της ασφαλιστικής απάτης»*. Επικαλείται, δε, ειδικότερα, η ασφαλιστική εταιρεία τον *«Κώδικα Δεοντολογίας για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις ασφαλιστικές εταιρείες»* που έχει υποβληθεί από την Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος και εκκρεμεί στην Αρχή προς έγκριση. Επιπλέον, η ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία επικαλούμενη το άρθρο 34 παρ. 3 του νόμου 4624/2019 υποστηρίζει ότι τα πέντε έτη δύναται να νοηθούν ως συμβατική περίοδος διατήρησης, καθόσον με την παροχή της συγκατάθεσης του καταγγέλλοντος στην ηχογραφημένη συνέντευξη, στο πλαίσιο της αίτησης ασφαλιστικού προϊόντος, συνήφθη μεταξύ των μερών σύμβαση αναφορικά με τους όρους επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 192 ΑΚ. Περαιτέρω, η ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία επικαλείται την αιτιολογική σκέψη 47 του ΓΚΠΔ 2016/679, κατά την οποία *«(...) η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στον βαθμό που είναι αυστηρά αναγκαία για τους σκοπούς πρόληψης της απάτης, συνιστά επίσης έννομο συμφέρον του ενδιαφερόμενου υπεύθυνου επεξεργασίας (...)»*. Κατόπιν τούτων, καταλήγει η ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία ότι το δικαίωμα του καταγγέλλοντος ικανοποιήθηκε προσηκόντως, δεδομένου ότι κατόπιν της ανωνυμοποίησης των προσωπικών δεδομένων, που

περιλαμβάνονταν στην αίτησή του, καθίσταται αδύνατη η ταυτοποίηση αυτού. Συμπληρωματικώς με την ανωτέρω απάντηση, η ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία με την από 03.10.2019 (υπ' αρ. πρωτ. ΑΠΔΠΧ Γ/ΕΙΣ/6671/04.10.2019) αίτησή της ενημέρωσε την Αρχή: «(...) Χρησιμοποιώντας τα στοιχεία ταυτοποίησης του πελάτη (ονοματεπώνυμο, ΑΦΜ και αριθμό αίτησης ασφάλισης) εντοπίσαμε στα πληροφοριακά συστήματα (back offices, CRM) της εταιρίας, όλες τις εγγραφές που αφορούσαν την αίτηση του πελάτη και μέσω των τεχνικών εργαλείων κάθε συστήματος προβήκαμε στην ανωνυμοποίηση αυτών. Όλα τα στοιχεία ταυτοποίησης του πελάτη και των εξαρτώμενων μελών αυτού που περιέχουν αλφαβητικά γράμματα αντικαταστάθηκαν με «XXX...» και όσα από αυτά περιέχουν αριθμούς αντικαταστάθηκαν με «999...». Ο εντοπισμός του πελάτη στα πληροφοριακά συστήματα της εταιρίας μας με οποιοδήποτε στοιχείο ταυτοποίησης είναι πλέον αδύνατος. Η διαδικασία ανωνυμοποίησης έλαβε χώρα την ... Περαιτέρω, ο καταγγέλλων ενημερώθηκε εκ νέου σήμερα ... για την ικανοποίηση του αιτήματός του (...).».

Ακολούθως, η Αρχή κάλεσε με το υπ' αρ. πρωτ. ΑΠΔΠΧ Γ/ΕΞ/5141-2/18.10.2019 έγγραφο την ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία να παράσχει πρόσθετες εξηγήσεις επί συγκεκριμένων ζητημάτων. Σε απάντηση, η ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία με τα από 04.11.2019, 05.11.2019 και 05.11.2019 (και με αρ. πρωτ. ΑΠΔΠΧ Γ/ΕΙΣ/7564/05.11.2019, Γ/ΕΙΣ/7573/05.11.2019 και Γ/ΕΙΣ/ 7610/06.11.2019) έγγραφά της ενημέρωσε, μεταξύ άλλων, την Αρχή ότι η μοναδική νομική βάση της επεξεργασίας είναι η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, δυνάμει του άρθρου 9 παρ. 2 στοιχ. α' του ΓΚΠΔ 2016/679 και η επίκληση της αιτιολογικής σκέψης 47 του ΓΚΠΔ 2016/679 στόχευε στην περαιτέρω επεξήγηση του σκοπού επεξεργασίας, που συνίστατο στην αποφυγή και την καταπολέμηση της ασφαλιστικής απάτης και της νομιμότητας αυτού, καθώς και ότι η εταιρεία ουδέποτε χρησιμοποίησε άλλη νομική βάση πέραν της συγκατάθεσης. Περαιτέρω, σύμφωνα με την ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία: «(...) 2. Η αποφυγή και η καταπολέμηση της ασφαλιστικής απάτης συνίσταται στην αποφυγή υποβολής μελλοντικής αίτησης ασφάλισης από το ίδιο υποκείμενο των δεδομένων με ψευδή (άλλως, διαφοροποιημένα) σε σχέση με την αρχική αίτηση ασφάλισης δεδομένα υγείας. Η ενέργεια αυτή συνιστά εξαπάτηση της ασφαλιστικής επιχείρησης ώστε να επιτευχθεί η ασφάλιση κινδύνου, ο οποίος θα εξαιρούνταν της ασφάλισης αν το υποκείμενο είχε υποβάλει αληθή δεδομένα ή το υποκείμενο θα κατέβαλε επασφάλιστρο για την εν λόγω κάλυψη. Η ανωτέρω πρακτική είναι επιζήμια όχι μόνο για την ασφαλιστική επιχείρηση αλλά και για το σύνολο των (καλόπιστων) ασφαλισμένων καθόσον το ύψος των ετήσιων ασφαλίστρον κάθε ασφαλιστικού προγράμματος διαμορφώνεται κάθε φορά με βάση το ύψος των ζημιών που

κάλυψε η ασφαλιστική επιχείρηση κατά το προηγούμενο έτος. Στην περίπτωση τήρησης προσωπικών δεδομένων που συνελέγησαν κατά το προσυμβατικό στάδιο, επιτυγχάνεται ο ανωτέρω σκοπός, καθόσον εάν το υποκείμενο επανέλθει σε μελλοντικό χρόνο και υποβάλει νέα αίτηση ασφάλισης με στοιχεία ασφάλισης διαφοροποιημένα σε σχέση με αυτά που είχε υποβάλει σε πρώτο χρόνο, η ασφαλιστική επιχείρηση δύναται να αναγνωρίσει την ασφαλιστική απάτη και να αρνηθεί την ασφάλιση». (...) 6. Παρέχεται στο υποκείμενο των δεδομένων η δυνατότητα ανάκλησης της συγκατάθεσής του ακόμα και στο προσυμβατικό στάδιο της αίτησης ασφάλισης. Σχετική ενημέρωση παρέχεται στο έντυπο της αίτησης ασφάλισης (...) όσο και στην προφορική ενημέρωση που λαμβάνει κατά την ηχογραφημένη τηλεφωνική ιατρική συνέντευξη (...) 7. Η εταιρεία μας ενημέρωσε το υποκείμενο των δεδομένων για τους λόγους που επιλέχθηκε η ανωνυμοποίηση των δεδομένων του αντί της διαγραφής, μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας που είχε μαζί του ο Υπεύθυνος Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων της Εταιρίας μας. Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται και από το περιεχόμενο της καταγγελίας του υποκειμένου των δεδομένων, όπου αναφέρεται η εν λόγω επικοινωνία καθώς και η ενημέρωση του υποκειμένου για τη διαδικασία της ανωνυμοποίησης (...).

Ακολούθως, η Αρχή με τα υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5141-4/12.12.2019 και Γ/ΕΞ/5141-3/12.12.2019 έγγραφα κάλεσε την ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία και τον καταγγέλλοντα Α, αντίστοιχα, όπως παρουσιαστούν σε συνεδρίαση της Ολομελείας της Αρχής την Τρίτη 21.01.2020 και ώρα 10:00 προκειμένου να συζητηθεί η προαναφερόμενη καταγγελία. Ο Α, σε συνέχεια της προαναφερόμενης κλήσης, ενημέρωσε την Αρχή με την από 29.12.2019 (και με αρ. πρωτ. ΑΠΔΠΧ Γ/ΕΙΣ/53/07.01.2020) αίτησή του ότι δεν θα παραστεί στην ανωτέρω συνεδρίαση. Στη συνεδρίαση της Αρχής την 21^η.01.2020 παρέστη η Αικατερίνη – Νικολέτα Παυλή (ΑΜ ΔΔΣΑ ...), ως πληρεξούσια δικηγόρος της ΑΧΑ ασφαλιστικής εταιρείας, η οποία εξέθεσε τις απόψεις της εταιρείας και έδωσε διευκρινίσεις ύστερα από σχετικές ερωτήσεις των μελών, ενώ παρευρέθη και ο Μιχαήλ Δερμιτζάκης, δικηγόρος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων της ΑΧΑ ασφαλιστικής εταιρείας.

Κατά τη συνεδρίαση, η ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία έλαβε, κατόπιν αιτήματος, προθεσμία ως την 10^η.02.2020 για την υποβολή εγγράφου υπομνήματος. Κατόπιν τούτου, η ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία υπέβαλε εμπρόθεσμα στην Αρχή το από 10.02.2020 (και με αρ. πρωτ. ΑΠΔΠΧ Γ/ΕΙΣ/1087/10.02.2020) έγγραφο υπόμνημά της, με το οποίο ενημέρωσε, μεταξύ άλλων, την Αρχή για την πολιτική διατήρησης προσωπικών δεδομένων της εταιρείας εν γένει, και παρέσχε πληροφορίες για την τεχνική

της ανωνυμοποίησης που υιοθέτησε σε ικανοποίηση του αιτήματος διαγραφής του Α.

Η Αρχή, μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και τις διευκρινίσεις από τη βοηθό εισηγητή, η οποία παρέστη χωρίς δικαίωμα ψήφου και αποχώρησε μετά από τη συζήτηση της υποθέσεως και πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη αποφάσεως, κατόπιν διεξοδικής συζητήσεως,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 51 και 55 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (Κανονισμού 2016/679) και του άρθρου 9 του νόμου 4624/2019 (ΦΕΚ Α΄ 137) προκύπτει ότι η Αρχή έχει αρμοδιότητα να εποπτεύει την εφαρμογή των διατάξεων του ΓΚΠΔ, του νόμου αυτού και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Ειδικότερα, από τις διατάξεις των άρθρων 57 παρ.1 στοιχ. στ΄ του ΓΚΠΔ και 13 παρ. 1 στοιχ. ζ΄ του νόμου 4624/2019 προκύπτει ότι η Αρχή έχει αρμοδιότητα να επιληφθεί της καταγγελίας του Α κατά της ΑΧΑ ασφαλιστικής εταιρείας για τη μη ικανοποίηση του δικαιώματος διαγραφής σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν και να ασκήσει, αντίστοιχα, τις εξουσίες που της απονέμονται από τις διατάξεις των άρθρων 58 του ΓΚΠΔ και 15 του νόμου 4624/2019.

2. Επειδή, το άρθρο 5 του ΓΚΠΔ καθορίζει τις αρχές επεξεργασίας που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, ορίζεται στην παράγραφο 1 ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων: α) υποβάλλονται σε σύννομη και θεμιτή επεξεργασία με διαφανή τρόπο σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων («νομιμότητα, αντικειμενικότητα, διαφάνεια»), β) συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και δεν υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς (...), γ) είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία («ελαχιστοποίηση των δεδομένων»), (...) ε) διατηρούνται υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται για τους σκοπούς της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να αποθηκεύονται για μεγαλύτερα διαστήματα, εφόσον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς, σύμφωνα με το άρθρο 89 παράγραφος 1 και

εφόσον εφαρμόζονται τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που απαιτεί ο παρών κανονισμός για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων («περιορισμός της περιόδου αποθήκευσης») (...)».

3. Επειδή, σύμφωνα με τα οριζόμενα, στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωσή του με τις αρχές της επεξεργασίας που καθιερώνονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 5. Όπως έχει κρίνει η Αρχή¹, με τον ΓΚΠΔ υιοθετήθηκε ένα νέο μοντέλο συμμόρφωσης, κεντρικό μέγεθος του οποίου συνιστά η αρχή της λογοδοσίας στο πλαίσιο της οποίας ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να σχεδιάζει, εφαρμόζει και εν γένει λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και πολιτικές, προκειμένου η επεξεργασία των δεδομένων να είναι σύμφωνη με τις σχετικές νομοθετικές προβλέψεις. Επιπλέον δε, ο υπεύθυνος επεξεργασίας βαρύνεται με το περαιτέρω καθήκον να αποδεικνύει από μόνος του και ανά πάσα στιγμή τη συμμόρφωσή του με τις αρχές του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ.

4. Επειδή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 στοιχ. 1 του ΓΚΠΔ νοούνται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα «κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου»². Ακόμα, στο άρθρο 4 στοιχ. 5 του ΓΚΠΔ 2016/679 ορίζεται ως ψευδωνυμοποίηση: «η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού

¹ Βλ. απόφαση Αρχής 26/2019, σκέψη 8, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της.

² Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 26 του ΓΚΠΔ 2016/679 υπογραμμίζεται ότι: «Οι αρχές της προστασίας δεδομένων θα πρέπει να εφαρμόζονται σε κάθε πληροφορία η οποία αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν υποστεί ψευδωνυμοποίηση, η οποία θα μπορούσε να αποδοθεί σε φυσικό πρόσωπο με τη χρήση συμπληρωματικών πληροφοριών, θα πρέπει να θεωρούνται πληροφορίες σχετικά με ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο. Για να κριθεί κατά πόσον ένα φυσικό πρόσωπο είναι ταυτοποιήσιμο, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα μέσα τα οποία είναι ευλόγως πιθανό ότι θα χρησιμοποιηθούν, όπως για παράδειγμα ο διαχωρισμός του, είτε από τον υπεύθυνο επεξεργασίας είτε από τρίτο για την άμεση ή έμμεση εξακρίβωση της ταυτότητας του φυσικού προσώπου. Για να διαπιστωθεί κατά πόσον κάποια μέσα είναι ευλόγως πιθανό ότι θα χρησιμοποιηθούν για την εξακρίβωση της ταυτότητας του φυσικού προσώπου, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλοι οι αντικειμενικοί παράγοντες, όπως τα έξοδα και ο χρόνος που απαιτούνται για την ταυτοποίηση, λαμβανομένων υπόψη της τεχνολογίας που είναι διαθέσιμη κατά τον χρόνο της επεξεργασίας και των εξελίξεων της τεχνολογίας. Οι αρχές της προστασίας δεδομένων δεν πρέπει συνεπώς να εφαρμόζονται σε ανώνυμες πληροφορίες, δηλαδή πληροφορίες που δεν σχετίζονται προς ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο ή σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν καταστεί ανώνυμα κατά τρόπο ώστε η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων να μην μπορεί ή να μην μπορεί πλέον να εξακριβωθεί. Ο παρών κανονισμός δεν αφορά συνεπώς την επεξεργασία τέτοιων ανώνυμων πληροφοριών, ούτε μεταξύ άλλων για στατιστικούς ή ερευνητικούς σκοπούς».

χαρακτήρα κατά τρόπο ώστε τα δεδομένα να μην μπορούν πλέον να αποδοθούν σε συγκεκριμένο υποκείμενο των δεδομένων χωρίς τη χρήση συμπληρωματικών πληροφοριών, εφόσον οι εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες διατηρούνται χωριστά και υπόκεινται σε τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν μπορούν να αποδοθούν σε ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο»³.

5. Επειδή, σύμφωνα και με το άρθρο 8 παρ. 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το άρθρο 9^A του Συντάγματος και την αιτιολογική σκέψη 4 του ΓΚΠΔ, το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο, αλλά πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τη λειτουργία του στην κοινωνία και να σταθμίζεται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Ο ΓΚΠΔ σέβεται όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις ελευθερίες και αρχές που αναγνωρίζονται στον Χάρτη, ιδίως τον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, της κατοικίας και των επικοινωνιών, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας, την ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, την επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου και την πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία.

6. Επειδή, αναφορικά με το δικαίωμα διαγραφής, το άρθρο 17 του ΓΚΠΔ προβλέπει, μεταξύ άλλων: «1. Το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας τη διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να διαγράψει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, εάν ισχύει ένας από τους ακόλουθους λόγους: α) τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι πλέον απαραίτητα σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέχθηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία, β) το υποκείμενο των δεδομένων ανακαλεί τη συγκατάθεση επί της οποίας βασίζεται η επεξεργασία σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο α) ή το άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο α) και δεν υπάρχει άλλη νομική βάση για την επεξεργασία (...)». Ακολούθως, η διάταξη της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου προβλέπει παρεκκλίσεις από το δικαίωμα διαγραφής, ορίζοντας, μεταξύ άλλων: «3. Οι

³ Στην αιτιολογική σκέψη 28 προβλέπεται ότι: «Η χρήση της ψευδωνυμοποίησης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να μειώσει τους κινδύνους για τα υποκείμενα των δεδομένων και να διευκολύνει τους υπευθύνους επεξεργασίας και τους εκτελούντες την επεξεργασία να τηρήσουν τις οικείες υποχρεώσεις περί προστασίας των δεδομένων. Η ρητή εισαγωγή της «ψευδωνυμοποίησης» του παρόντος κανονισμού δεν προορίζεται να αποκλείσει κάθε άλλο μέτρο προστασίας των δεδομένων».

παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται στον βαθμό που η επεξεργασία είναι απαραίτητη: (...) β) για την τήρηση νομικής υποχρέωσης που επιβάλλει την επεξεργασία βάσει του δικαίου της Ένωσης ή του δικαίου κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο της επεξεργασίας, γ) για λόγους δημόσιου συμφέροντος στον τομέα της δημόσιας υγείας σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχεία η) και θ), καθώς και το άρθρο 9 παράγραφος 3, δ) για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς σύμφωνα με το άρθρο 89 παράγραφος 1, εφόσον το δικαίωμα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 είναι πιθανόν να καταστήσει αδύνατη ή να εμποδίσει σε μεγάλο βαθμό την επίτευξη σκοπών της εν λόγω επεξεργασίας, ή ε) για τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων».

Αντίστοιχα, το άρθρο 34 του νόμου 4624/2019 εισάγει, δυνάμει του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ περιορισμούς από το δικαίωμα διαγραφής και προβλέπει: «1. Αν η διαγραφή σε περίπτωση μη αυτοματοποιημένης επεξεργασίας λόγω της ιδιαίτερης φύσης της αποθήκευσης δεν είναι δυνατή ή είναι δυνατή μόνο με δυσανάλογα μεγάλη προσπάθεια και το συμφέρον του υποκειμένου των δεδομένων για τη διαγραφή δεν θεωρείται σημαντικό, δεν υφίσταται το δικαίωμα του υποκειμένου και η υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας να διαγράψει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, εκτός των εξαιρέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 17 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ. Στην περίπτωση αυτή, η διαγραφή αντικαθίσταται από τον περιορισμό της επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 18 του ΓΚΠΔ. Τα ανωτέρω εδάφια δεν εφαρμόζονται, εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έχουν υποστεί παράνομη επεξεργασία.(...) 3. Εκτός από το άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ, η παράγραφος 1 εφαρμόζεται αναλόγως στην περίπτωση του άρθρου 17 παράγραφος 1 στοιχείο α) του ΓΚΠΔ, εάν η διαγραφή θα ερχόταν σε σύγκρουση με τις νόμιμες ή συμβατικές περιόδους διατήρησης».

7. Επειδή, στην εξεταζόμενη υπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, προκύπτει ότι η ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 στοιχ. 7 του ΓΚΠΔ, όφειλε καταρχήν να ικανοποιήσει το από ... αίτημα του Α που αφορούσε στη διαγραφή από τα αρχεία της εταιρείας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και μελών της οικογένειάς του, τα οποία συλλέχθηκαν στο όνομα του ιδίου του καταγγέλλοντος από την ΑΧΑ ασφαλιστική εταιρεία με τη συγκατάθεσή του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 2 στοιχ. α' του ΓΚΠΔ, δυνάμει της από ... αίτησης ασφάλισης κατά το

προσυμβατικό στάδιο σύναψης σχετικής ασφαλιστικής σύμβασης, την οποία, εν τέλει, λόγω των σχετικών όρων του ασφαλιστηρίου συμβολαίου ο καταγγέλλων δεν αποδέχθηκε και ουδέποτε υπέγραψε. Εν προκειμένω, η AXA ασφαλιστική εταιρεία, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, όφειλε, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 17 παρ. 1 στοιχ. β' του ΓΚΠΔ, να ικανοποιήσει το προαναφερόμενο αίτημα διαγραφής του Α, καθόσον ο τελευταίος με το από ... αίτημά του κατ' ουσίαν ανακάλεσε τη θετική δήλωση βουλήσεως που είχε παράσχει στην εν λόγω ασφαλιστική εταιρεία για τη συλλογή των προσωπικών του δεδομένων για το σκοπό της αίτησης ασφάλισης και δεν υπάρχει άλλη νομική βάση για την συγκεκριμένη επεξεργασία. Εξάλλου, δεν συντρέχει περίπτωση νόμιμης παρέκκλισης από το δικαίωμα διαγραφής για τη διατήρηση των προσωπικών δεδομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 17 παρ. 3 του ΓΚΠΔ, ούτε εν προκειμένω η άσκηση του δικαιώματος διαγραφής μπορεί να υποκατασταθεί από την τυχόν ανωνυμοποίηση των συλλεγόντων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Περαιτέρω, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο ισχυρισμός της AXA ασφαλιστικής εταιρείας για συμβατική περίοδο διατήρησης των επίμαχων δεδομένων, δυνάμει των άρθρων 34 παρ. 3 του νόμου 4624/2019 και 192 ΑΚ, καθόσον η προαναφερόμενη διάταξη του νόμου 4624/2019 αφορώσα στη διαγραφή σε περίπτωση μη αυτοματοποιημένης επεξεργασίας, δεν τυγχάνει εν προκειμένω εφαρμογής στην αυτοματοποιημένη επεξεργασία που διενεργεί η AXA στα πληροφοριακά της συστήματα.

8. Επειδή κατόπιν τούτων, η Αρχή λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, ιδίως, υπόψη, τις Γνώμες 15/2011 «*σχετικά με τον ορισμό της συγκατάθεσης*» και 5/2014 «*σχετικά με τις τεχνικές ανωνυμοποίησης*» και τις κατευθυντήριες γραμμές «*σχετικά με τη συγκατάθεση βάσει του κανονισμού 2016/679*» της ομάδας εργασίας του άρθρου 29⁴, καθώς και τις σχετικές οδηγίες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA)⁵, κρίνει ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση υπήρξε εκ μέρους της AXA ασφαλιστικής εταιρείας παραβίαση του δικαιώματος διαγραφής του Α κατ' άρθρο 17 του ΓΚΠΔ. Επιπλέον, ανεξαρτήτως του ζητήματος της σχέσης μεταξύ της διαγραφής και της ανωνυμοποίησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα χωρίς τη δυνατότητα

⁴ WP187 από 13.07.2011, WP216 από 10.04.2014 και WP259 αναθ.1 όπως τελικώς αναθεωρήθηκαν και εκδόθηκαν την 10^η.04.2018, αντίστοιχα, διαθέσιμες στην ιστοσελίδα http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_el.htm

⁵ Ιδίως, Pseudonymisation techniques and best practices από 03.12.2019 διαθέσιμη στην ιστοσελίδα <https://www.enisa.europa.eu>.

ταυτοποίησης του συγκεκριμένου φυσικού προσώπου⁶, πάντως η AXA ασφαλιστική εταιρεία, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, δεν αποδεικνύει αλλά ούτε επικαλείται, την ύπαρξη λόγου, που βρίσκει έρεισμα στον ΓΚΠΔ, για τη μη ικανοποίηση του δικαιώματος της διαγραφής των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την υποκατάσταση της διαγραφής με την ανωνυμοποίηση αυτών. Τέτοιο δε λόγο δεν συνιστά αφενός, η σχετική πρόβλεψη και επίκληση της πολιτικής τήρησης-διαχείρισης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο μέτρο που δεν βρίσκει έρεισμα στον ΓΚΠΔ, αφετέρου, η επιλογή των τεχνικών προδιαγραφών του πληροφοριακού συστήματος της AXA ασφαλιστικής εταιρείας στο μέτρο που δεν βρίσκει έρεισμα στον ΓΚΠΔ. Η Αρχή, κατά την άσκηση της διορθωτικής της εξουσίας, κατά τρόπο ώστε να επιβληθεί, αν συντρέχει περίπτωση, το αποτελεσματικό, αναλογικό και αποτρεπτικό μέτρο κατ' άρθρο 83 του ΓΚΠΔ, σύμφωνα και με τις Κατευθυντήριες Γραμμές *«για την εφαρμογή και τον καθορισμό διοικητικών προστίμων για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/679»* της ομάδας εργασίας του άρθρου 29⁷, κατά την αξιολόγηση των δεδομένων προκειμένου να επιλεγεί το πρόσφορο διορθωτικό μέτρο, συνεκτιμά, ιδίως, ότι η συγκεκριμένη παραβίαση που αφορούσε σε επεξεργασία ειδικής κατηγορίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (δεδομένα υγείας) συνιστά μεμονωμένη περίπτωση (άρθρο 83 παρ. 2 στοιχ. α') και αξιολογεί ως ελαφρυντική περίπτωση (άρθρο 83 παρ. 2 στοιχ. ια') το γεγονός ότι η AXA ασφαλιστική εταιρεία ακολούθησε πρακτική εναρμονισμένη προς την πρόβλεψη του Σχεδίου Κώδικα Δεοντολογίας της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών για τη διατήρηση των προσωπικών δεδομένων του υποψήφιου ασφαλισμένου για μια πενταετία, σε περίπτωση μη σύναψης ασφαλιστικής σύμβασης, το οποίο, πάντως, λόγω του ότι δεν έχει εγκριθεί από την Αρχή, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως στοιχείο για την απόδειξη της συμμόρφωσής της με το ΓΚΠΔ (άρθρο 24 παρ. 3). Η νομιμότητα δε της ανωτέρω πρόβλεψης του Σχεδίου Κώδικα θα κριθεί από την Αρχή κατά την εξέταση του Κώδικα στο σύνολό του.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή

α) κρίνει ότι η AXA ασφαλιστική εταιρεία, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, παραβίασε την

⁶ Πρβλ. σχετική απόφαση αυστριακής εποπτικής Αρχής από 05.12.2018 (Geschäftszahl DSB-D123.270/0009-DSB/2018), διαθέσιμη στην ιστοσελίδα <https://www.ris.bka.gv.at>.

⁷ WP 253 από 03.10.2017, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://edpb.europa.eu>

άσκηση του δικαιώματος διαγραφής του Α σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 και 17 του ΓΚΠΔ και απευθύνει, δυνάμει του άρθρου 58 παρ. 2 στοιχ. β' του ΓΚΠΔ, επίπληξη στην εν λόγω ασφαλιστική εταιρεία για την παραβίαση των διατάξεων αυτών και

β) επιφυλάσσεται να κρίνει τη νομιμότητα της διατήρησης των προσωπικών δεδομένων των υπογήφγιων ασφαλισμένων για μία πενταετία από τη συλλογή τους κατά το προσυμβατικό στάδιο για το σκοπό της αποφυγής και καταπολέμησης της ασφαλιστικής απάτης στο πλαίσιο της εξέτασης του σχεδίου Κώδικα Δεοντολογίας της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών που έχει υποβληθεί προς έγκριση στην Αρχή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 40 παρ. 5 του ΓΚΠΔ.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Κωνσταντίνος Μενουδάκος

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου